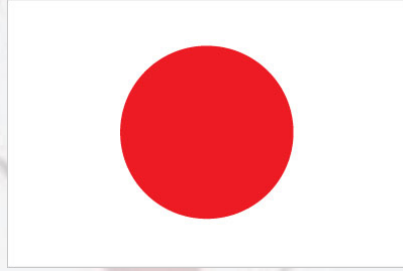

TÜRKİYE MÜTEAHHİTLER BİRLİĞİ

ÜLKE BİLGİ NOTLARI

JAPONYA

ARALIK 2020

JAPONYA

I- ÜLKE KİMLİK KARTI

RESMİ ADI	JAPONYA
RESMİ DİLİ	JAPONCA
PARA BİRİMİ	YEN (JPY)
BAŞKENTİ	TOKYO
YÖNETİM BİÇİMİ	PARLAMENTER ANAYASAL MONARŞİ
YÜZÖLÇÜMÜ (km²)	377 915
NÜFUS (kişi) (2020)	125 507 472
GSYH (trilyon \$) (2019)	5.08
GSYH Büyüme Oranı (%) (2019)	0.65
Kişi Başına GSYH (\$) (2019)	40 247
ENFLASYON ORANI (%) (2019)	0.48
İŞSİZLİK ORANI (%) (2019)	%2.29
ORTALAMA DÖVİZ KURU (2019)	1 \$ = 109.01 (JPY)
DÖVİZ KURU (01.12.2020)	1 \$ = 104.32 (JPY)

Kaynak : CIA - World Factbook

T.C. TOKYO BÜYÜKELÇİLİĞİ

Büyükelçi : **Hasan Murat MERCAN**
Adres : 2-33-6 Jingumae, Shibuya-ku, Tokyo, 150-0001, Japan
Telefon : 00 81 3 6439 5700
E-posta : embassy.tokyo@mfa.gov.tr

JAPONYA ANKARA BÜYÜKELÇİLİĞİ

Büyükelçi : **Kazuhiro SUZUKI**
Adres : Reşit Galip Caddesi, 81, GOP, 06692, Ankara
Telefon : 00 90 312 446 05 00
E-posta : politika@an.mofa.go.jp

T.C. TOKYO TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Ticaret Başmüsaviri : **Murat YAPICI**
Ticaret Müşavir Yrd. : **Onur ÖZMEN**
Adres : Kozuki Capital East Building 5F Kita Aoyama Minato-ku, Tokyo
107-0061, Japan
Telefon : 00 81 3 3470 6723 - 00 81 3 3470 5131
E-posta : tokyo@ticaret.gov.tr

II- GENEL BİLGİ

Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuzeydoğusunda, Kore Yarımadasının doğusunda ve Rusya'nın Sibirya bölgesinin güneyinde yer alan Japonya'da, en önemli adalar Hokkaido, Honshu Shikoku ve Kyushu'dur. Bunların dışında 3000'i aşkın küçük ada mevcut olup, bazılarında yerleşim bulunmamaktadır.

Japonya'da iklim kuzeyden güneye çeşitlilik göstermektedir. Ülkenin %70'i yerleşime uygun olmayacak ölçüde dağlıktır. Bu nedenle arazi fiyatları son derece yüksektir. Japonya'nın doğal koşulları hava ve deniz trafiğini zorlaştırdığından karayolu ulaşımı yoğunluk kazanmıştır. Yüksek teknolojik hızlı tren taşımacılığı gelişmiştir. Kobe ülkenin en büyük deniz limanı olup, Narita/Tokyo ve Kansai/Osaka, Kobe, Kyoto en büyük hava limanlarıdır.

Japonya, temsili demokrasi ile yönetilmektedir. Japon Parlamentosu devletin en üst organıdır. Hükümet Parlamento'ya karşı sorumludur. Japon İmparatoru Devlet Başkanı'dır.

Japonya'da resmi olarak 47 il bulunmakta olup, her ilin bir valisi ve bir de belediye başkanı vardır.

Japonya'nın modern politik dönemi 1868'de Meiji Hanedanı zamanında başlamış, parlamento 1890 yılında kurulmuştur. Ancak Japonya'nın dünya ekonomik ve politik sistemi içinde bugünkü yerini alması 2. Dünya Savaşı'ndan sonra olmuştur. Bugün Japonya, dünyadaki en gelişmiş ekonomilerden biri olarak, ülkemiz için de önemli bir dış ticaret ortağıdır.

Japonya'da son 50 yılda nüfus sürekli olarak artış göstermiş olmakla birlikte son yıllarda nüfus artış hızı yavaşlamaya başlamıştır. 1950'lerde Japonya'da iktisaden faal olan nüfus (15-64 yaş arası) çoğunlukta iken 2000'li yıllarda söz konusu yapının önemli ölçüde değiştiği gözlenmektedir. Bugün itibariyle 0-14 yaş arası nüfus toplumun sadece %12.5'ini oluştururken 65 yaş ve üstü kesimin oranı %29.2'ye yükselmiş bulunmaktadır.

Doğum oranının düşük seviyelerde seyretmesi, özellikle yaşlı kesimde artan ölüm oranları ve ülke dışından gelen göçün sınırlı kalması söz konusu düşüşün en önemli nedenleri olarak gösterilmektedir. Dışarıdan göçe, ancak göç edecek kişilerin vasıflı olması durumunda izin verilmektedir.

2050 yılı itibariyle ekonomik olarak aktif nüfusun %53.1'e düşeceği tahmin edilmekte olup, yapılan projeksiyonlar sonucu 0-14 yaş arası kesimin toplumun %8.6'sını, 65 yaş ve üstü kesimin de toplumun %39.5'ini oluşturacağı öngörülmektedir.

1970'lerdeki iki büyük petrol krizinden sonra Japon hükümeti enerji tasarrufu önlemlerine yatırım yapmıştır. Kalori değeri ve temizliği nedeni ile sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) talebi giderek artmaktadır. Bu alandaki en büyük tedarikçi Endonezya'dır. Ülkedeki taş kömürü üretimi giderek azalmaktadır. İçinde bulunulan coğrafi koşullar nedeniyle ithal taş kömürü ülkede üretilen taş kömürüne kıyasla daha ucuza mal olmaktadır. Elektrik enerjisi fiyatları ise diğer OECD üyesi ülkeler arasında en pahalı olanıdır. Bunun nedeni, çevresel önlemler, depreme dayanıklı santraller kurma zorunluluğu, kısacası pahalı altyapıdır.

Halihazırda, çevre ve enerji ile ilgili konular küresel ısınma ve enerji tasarrufu çerçevesinde şekillenmekte olup, bu durum iş çevrelerine de yansımış bulunmaktadır.

Çevre sektöründe ön plana çıkan ürünler daha az kirletici özelliğe sahip ürünler, atık temizleme üniteleri, geri dönüşüm ve doğa ile dost enerjiler, çevresel geri kazanım ve eko-tatil gibi konulardır. Ülkede çeşitli çevre koruma örgütleri aktif olarak faaliyet göstermekte ve tüketici eğilimlerinin şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır. Çevre teknolojileri sektörü oldukça gelişmiş olan Japonya bu konuda dünyanın önde gelen üreticileri arasında yer almaktadır.

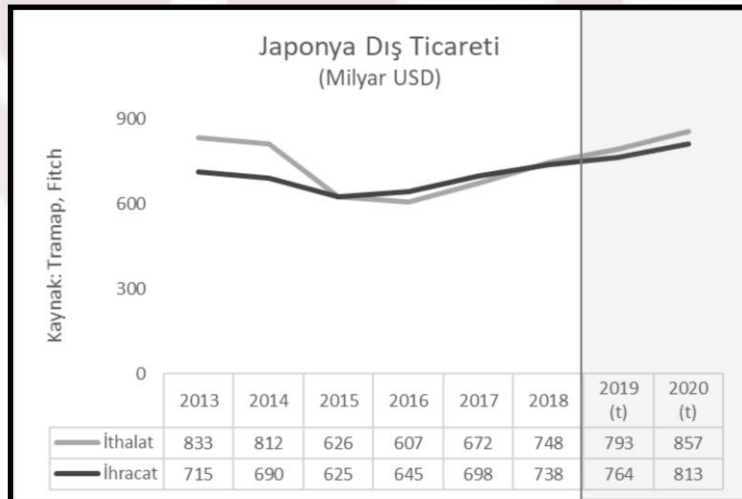
Japonya'da enerji sektöründe, kömür, petrol, doğalgaz, nükleer enerji, hidroelektrik enerji ön plana çıkmaktadır. Elektrik ve doğalgazın üretim ve dağıtımının serbestleştirilmesi gündemde olup, firmalar arasındaki rekabet artmaya başlamıştır. Firmalar, ön plana çıkabilmek için çevre konularına önem vermeye ve enerji tasarrufu konusunda çeşitli kampanyalar düzenlemeye başlamıştır.

Japonya'nın artan enerji ihtiyacı nedeniyle ülkede birçok nükleer santral açılmış, bu da Japonya'nın da taraf olduğu Kyoto Sözleşmesi taahhütlerine uyumu zorlaştırmıştır.

III- GENEL EKONOMİK GÖRÜNÜM

2017 yılında küresel ekonominin olumlu seyri ile %1.9 büyüyen Japonya ekonomisi 2018 yılında ABD ile Çin arasında başlayan ticaret savaşları, aynı yılın üçüncü çeyreğinde meydana gelen doğal afetler ile yavaşlayan iç talep nedeniyle %0.8 oranında büyümüştür. 2019 yılında da ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşlarının küresel ekonomiyi senkronize şekilde yavaşlatması, bu durumun da Japonya'nın ihracatını olumsuz yönde etkilemesi nedeniyle GSYH %0.65 oranında büyümüştür.

Japonya'da 1980 sonrası bütçe dengesinin devamlı olarak açık vermesi brüt kamu borcunun GSYH'ye oranının %250 seviyesine gelmesine neden olmuştur. 2017 yılında bütçe dengesinin GSYH'ye oranı %-3.6 olurken 2018 yılında bu oran %-3.7 olarak gerçekleşmiştir. Nüfusun yaşlanması ve önümüzdeki yıllarda sağlık harcamalarının artacağı beklentisiyle ülke ekonomisinde bir yavaşlama beklenmektedir.

IV- TÜRKİYE - JAPONYA TİCARİ İLİŞKİLERİ

Türkiye – Japonya Dış Ticaret Göstergeleri (1000 ABD Doları)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2015	341 112	3 268 129	3 609 241	-2 927 017
2016	359 198	4 062 899	4 422 097	-3 703 701
2017	416 370	4 434 186	4 850 556	-4 017 816
2018	493 790	4 515 222	5 009 012	-4 021 432
2019	502 851	3 647 962	4 150 813	-3 145 111
2020/Ekim	327 459	2 957 410	3 284 869	-2 629 951

Kaynak : TÜİK

V- MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ ALANINDAKİ İLİŞKİLERİMİZ

Türk müteahhitlik firmaları, 1972 yılında başladıkları yurtdışı faaliyetlerinde, 2020 yılı Ekim ayı sonuna kadar 127 ülkede yaklaşık 412 milyar ABD Doları tutarında 10 338 adet proje üstlenmiş bulunmaktadır.

Firmalarımızın, yıllar itibariyle üstlendikleri projelerin niteliğinde de gelişme gözlenmiş ve ortalama proje bedeli yıllar itibariyle yükselmiştir.

Öte yandan, Türk müteahhitleri tarafından Japonya’da bugüne kadar herhangi bir proje üstlenilmemiştir.

Japon iş anlayışı, ülke iç pazarına girişte birçok teknik ve kısıtlayıcı kuralın varlığı, Japonya’da yabancı bir firmanın iş yapmasına yönelik muhafazakâr ve korumacı bir yaklaşıma sahip olunması ve özellikle çok sık deprem meydana gelen bir ülke olması sebebiyle ülkenin sadece kendi müteahhitlik firmalarına güven duyması gibi nedenlerden dolayı Japonya pazarında Türk veya herhangi bir başka ülke müteahhitlik firmasının iş yapmasının oldukça zor olduğu değerlendirilmektedir.

Bugüne kadar Türk ve Japon firmaları işbirliğinde Türkiye’de birçok proje hayata geçirilmiştir.

- ❖ İzmit Körfez Geçişi, Osmangazi Asma Köprüsü-İzmit
OTOYOL A.Ş., IHI, ITOCHU
(1.2 milyar ABD Doları)

- ❖ Marmaray Projesi-İstanbul (İstanbul'da Raylı Tüp Tünel ve Banliyö Raylı Toplu Taşıma Sistemi)
TAİSEİ, GAMA, NUROL
(4 milyar ABD Doları)
- ❖ İkitelli Şehir Hastanesi PPP Projesi-İstanbul
SOJITZ CORP., RÖNESANS HOLDİNG A.Ş.
(1.8 milyar ABD Doları)
- ❖ Edirne-Kınalı Otoyolu
DOĞUŞ, MARUBENİ, SUMITOMO
(1.1 milyar ABD Doları)
- ❖ Fatih Sultan Mehmet Köprüsü-İstanbul
STFA, ISHIKAWAJIMA HARIMA HEAVY INDUSTRIES CO. LTD., MITSUBISHI HEAVY INDUSTRIES LTD., NIPPON KOKAN K. K.
(125 milyon ABD Doları)
- ❖ Hasan Uğurlu Barajı ve HES-Samsun
DOĞUŞ, EPDC & AKNIL ENG.
(5,168,000,000 TL + 16,280,000,000 Japon Yeni)

Türk ve Japon müteahhitlik firmalarının birbirlerini tamamlayıcı özellikleri nedeniyle üçüncü ülkelerde önemli ölçüde işbirliği potansiyeline sahip oldukları düşünülmektedir.

Türk müteahhitlik firmalarının girişimcilik konusundaki yeteneği ve yerel pazar bilgisi ile Japonya'nın finansman imkanları ve teknolojisi dikkate alındığında, başta Sahra-altı Afrika ülkeleri olmak üzere Orta Asya, Körfez ve Balkan coğrafyalarında iki ülke firmalarının bir sinerji yaratabileceği ve önemli projeler üstlenebileceği değerlendirilmektedir.

Son dönemde iki ülke firmalarının üçüncü ülkelerde işbirliği konusunda belirli bir mesafe kat edilmiştir. Türk-Japon firmalarının üçüncü ülkelerde üstlendiği projeler incelendiğinde büyük ölçekli oldukları görülmektedir.

Türk-Japon ortaklığında üçüncü ülkelerde üstlenilen projeler:

- ❖ Doha/Hamad Uluslararası Havalimanı Yeni Terminal Binası-Doha/Katar
TAV-TAİSEİ
(4 milyar ABD Doları)
- ❖ Dubai Metro Projesi-B.A.E.
YAPI MERKEZİ, MITSUBISHI, OBAYASHI, KAJIMA
(3.6 milyar ABD Doları)
- ❖ Türkmenistan Yakıt Üretim Tesisi-Türkmenistan
RÖNESANS, KAWASAKI
(1.7 milyar ABD Doları)

- ❖ Turakurgan Enerji Santrali- Özbekistan
ÇALIK, MITSUBISHI
(800 milyon ABD Doları)
- ❖ Amonyak ve gübre tesisi ile Kelete Çimento Tesisi-Türkmenistan
GAP, MITSUBISHI, KAWASAKI
(800 milyon ABD Doları)
- ❖ Boryspil Uluslararası Havalimanı-Kiev/Ukrayna
ALARKO-DOĞUŞ-YDA JV, JAC, MARUBENI
(400 milyon ABD Doları)
- ❖ Phosagro Amonyak Tesisi-Cherepovets/Rusya Federasyonu
RÖNESANS, MITSUBISHI-SOJITZ
(200 milyon ABD Doları)
- ❖ Astana Uluslararası Havalimanı-Kazakistan
MARUBENI, SIEMENS AG (Alman), JOHN LAING PLC (İngiliz), ALSİM
ALARKO
(190 milyon ABD Doları)
- ❖ Hartha Elektrik Santrali-Basra/İrak
GAMA, MITSUBISHI
(120 milyon ABD Doları)
- ❖ Greenbelt Route 14th Caddesi ve Park Road Tünelleri-Washington/ABD
KİSKA, KAJIMA
(42 milyon ABD Doları)
- ❖ Deprem Sahası Acil Durumda Konaklama Birimleri-Bam/İran
DORÇE, MARUBENI, JAPAN INTERNATIONAL COOP. SYS.
(11 milyon ABD Doları)
- ❖ Uçak Hangarı-Cibuti
DORÇE, JAPON SİLAHLI KUVVETLERİ
(1.1 milyon ABD Doları)

Japon firmaları ile bu bağlamda yapılan ortaklıkların, Japon firmalarının yeni pazarlara açılımlarına katkı sağlamasının yanı sıra ülkemiz firmalarının da daha nitelikli ve yüksek bütçeli projeler üstlenmesini sağladığı görülmektedir.

Öte yandan, Japon firmalarının yurtdışı pazarlardaki etkinliğinde yıllar itibariyle bir düşüş gözlemlenmektedir.

Japon yurtdışı müteahhitlik sektörünün, genel sektör içerisindeki payı, 2005-2007 yılları arasındaki %8'lik seviyelerden halihazırda %5'lere gerilemiş durumdadır. Japon yurtdışı müteahhitlik hizmetleri, özellikle Güney Kore ve Çin Halk Cumhuriyeti firmalarına karşı uluslararası pazarlarda

zemin kaybetmektedir. Bu çerçevede, Türk firmaları ile üçüncü ülkelerde işbirliği hususu, Japonlar açısından da büyük önem arz etmektedir.

Türk ve Japon firmalarının üçüncü ülkelerde daha fazla işbirliği yapmasının sağlanması amacıyla iki ülke kurum ve kuruluşları ortaklığıyla bugüne kadar çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir:

- 2006 yılında T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı koordinasyonunda Türk-Japon firmalarının deprem kuşağında bulunan ülkelerdeki işbirliği konulu bir konferans düzenlenmiştir.
- 2013 yılında T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı koordinasyonunda Türk ve Japon firmaları bir araya getirilmiştir.
- 12-13 Mart 2018 tarihlerinde Tokyo’da, T.C. Ticaret Bakanlığı ve Japonya Toprak, Altyapı ve Turizm Bakanlığı (MLIT) işbirliği, TMB ve Japonya Uluslararası İnşaat Birliği (OCAJI) organizasyonunda Sahra-altı Afrika başta olmak üzere üçüncü ülkelerde işbirliğinin yol ve yöntemleri ile birlikte her iki ülkenin finansman kuruluşlarının (Türk Eximbank, JICA, JOIN, JBIC) sağlayacağı desteklerin ele alındığı, iki ülkenin önde gelen müteahhitlik firmalarının katılımı ile bir müteahhitlik işbirliği semineri düzenlenmiştir.
- T.C. Ticaret Bakanlığı, Japonya Toprak, Altyapı Turizm Bakanlığı ve TMB işbirliğinde Türk, Afrika ve Japon firmalarına yönelik olarak 7-10 Ocak 2019 tarihlerinde Tanzanya ve Kenya müteahhitlik heyeti ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. T.C. Ticaret Bakanlığı başkanlığında, Alarko, Çalık Enerji, Gülsan, Kayı, Kolin, MNG, Nurol, STFA ve Yapı Merkezi firmalarının temsilcilerinin katıldığı söz konusu ziyaretler kapsamında her iki ülkede de “Müteahhitlik İşbirliği Semineri” düzenlenmiş, ayrıca iki ülkenin ilgili Bakanlık kuruluş ve firmaları ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.
- Japonya Toprak, Altyapı ve Turizm Bakanlığı işbirliğinde, TMB organizasyonunda T.C. Ticaret Bakanlığı başkanlığında 28-31 Mayıs 2019 tarihleri arasında Özbekistan’ın başkenti Taşkent’e bir müteahhitlik heyeti ziyareti düzenlenmiştir. Ziyaret programı kapsamında, Türk-Japon-Özbek firma temsilcilerinin katılımlarıyla "Özbekistan'da Altyapı Kalitesinin Geliştirilmesi için Türkiye-Japonya İşbirliği Semineri" düzenlenmiştir. Ayrıca, ilgili Özbek Bakanlık, kurum ve kuruluşları TMB heyeti tarafından ziyaret edilmiş ve verimli görüşmeler gerçekleştirilmiştir.
- Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), Birliğimiz ve Japonya Toprak, Altyapı ve Turizm Bakanlığı işbirliğinde, 27-30 Ağustos 2019 tarihleri arasında Yokohama’da düzenlenen Tokyo Uluslararası Afrika Kalkınma Konferansı (TICAD7) kapsamında, Türkiye-Japonya Afrika’da İşbirliği Paneli gerçekleştirilmiş olup, anılan ziyaret çerçevesinde, Japon Uluslararası İşbirliği Bankası (JBIC), Japonya Uluslararası İnşaat Birliği (OCAJI), MLIT üst düzey yetkilileri ile Japon ve Afrika firmalarıyla temaslarda bulunmuş ve işbirliği imkanları değerlendirilmiştir.
- Birliğimiz organizasyonunda T.C. Ticaret Bakanlığı başkanlığında 27-28 Kasım 2019 tarihlerinde Tokyo’ya bir müteahhitlik heyeti ziyareti gerçekleştirilmiştir. Söz konusu ziyaret kapsamında, T.C. Ticaret Bakanlığı, Japonya Toprak, Altyapı ve Turizm Bakanlığı

(MLIT), TMB ve Japonya Uluslararası İnşaat Birliği (OCAJI) işbirliğinde 27 Kasım 2019 tarihinde Tokyo'da 5. Türkiye-Japonya Uluslararası İnşaat İşbirliği Konferansı düzenlenmiştir. T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı Gonca Yılmaz Batur başkanlığında gerçekleştirilen ziyarete GAP, FERNAS, GÜLERMAK, TEKFEN, YAPI MERKEZİ ve YENİGÜN ile DEİK PPP Komitesi üst düzey temsilcileri katılmışlardır. Konferans sırasında TMB Başkan Vekili Burak Talu ile OCAJI Başkan Yardımcısı ve CEO'su Yoshihiro Yamaguchi tarafından iki kuruluş arasında İşbirliği Mutabakat Zaptı imzalanmıştır.